SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich
Nr 7 (188), wrzesień 2012
ISSN 1730-5187

STAWKA WIĘKSZA NIŻ 8 MLD

TWÓJ GŁOS DLA TWOJEJ GMINY

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

VII Podczas posiedzenia w Sokółce 6 lipca br. członkowie Zarządu ZMP poparli Założenia Krajowej Polityki Miejskiej (MRR) oraz podjęli stanowisko dotyczące założeń do projektu ustawy – Prawo budowlane, o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

PROJEKT NORWESKI 2

VIII *Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego* – to doradczy projekt mający przygotować lokalne partnerstwa do składania wniosków o dotacje w ramach Programu Regionalnego MF EOG 2009–2014. Celem projektu doradczego jest pomoc w tworzeniu lokalnych partnerstw, a następnie w przygotowaniu przez nie do złożenia w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego wniosków o dotacje.

KRONIKA KRAJOWA

X Na posiedzeniu 25 lipca br. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego powołała nowy zespół roboczy – Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Metropolitalnych i Miejskich. Stało się to na wniosek utworzonej miesiąc wcześniej grupy roboczej, która miała pracować nad wnioskami z konsultacji dotyczących obszarów metropolitalnych.
Nowy zespół ma być pierwszym, który działa nie resortowo, lecz terytorialno-funkcjonalnie.

XI Wśród tematów prelekcji, dyskusji i warsztatów Ogólnopolskiej Konferencji „Public relations w samorządzie" pod hasłem *Projekt: Nowoczesny Samorząd*, która odbywała się w Katowicach 23–25 maja br., były kampanie wizerunkowe.

KRONIKA ZAKRANICZNA

XIII Dobiega końca realizacja projektu *Proces planowania sieci tematycznych*, współfinansowanego ze środków programu Europa dla obywateli w ramach Działania 2.2 – Środki wsparcia, realizowanego przez partnerstwo pięciu stowarzyszeń samorządowych.

XIV Zakończyła się realizacja wspólnego projektu Związku Miast Polskich i Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej – *Interaktywnej Mapy Polsko-Niemieckich Partnerstw Samorządowych*.

Na okładce: Plakat informacyjny kampanii „Stawka większa niż 8 mld".

Konferencja prasowa Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej

Konieczna równowaga finansów

Co najmniej osiem miliardów złotych rocznie tracą samorządy, dlatego konieczna jest rzetelna debata na temat ich finansów. Takie przesłanie towarzyszyło konferencji prasowej inaugurującej kampanię „Stawka większa niż 8 mld", która odbyła się 20 lipca br. w Warszawie z udziałem członków Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej, przedstawicieli czterech korporacji samorządowych – Związku Miast Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, Związku Powiatów Polskich i Unii Miasteczek Polskich.

28 maja br. zawiązał się Komitet Inicjatywy Ustawodawczej (KIU) dotyczący obywatelskiego projektu zmiany ustawy o zmianie ustawy o dochodach JST, zapewniający samorządom wzrost udziału w PIT, wprowadzenie subwencji ekologicznej i przywrócenie zasady rekompensowania ubytków w dochodach własnych JST. Od czasu otrzymania przez KIU 5 lipca br. postanowienia Marszałek Sejmu o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej biegnie termin trzech miesięcy na zebranie co najmniej 100 tys. podpisów osób popierających projekt.

– *Projekt ustawy to inicjatywa wszystkich samorządów lokalnych i ich organizacji* – mówił na konferencji pełnomocnik KIU **Andrzej Porawski.** Członek KIU **Ryszard Grobelny,** prezes ZMP, zwrócił uwagę na to, że samorząd to ogół obywateli, którzy zamieszkują jakiś obszar i dlatego w interesie społeczności lokalnych należy zmienić ustawę o dochodach JST, ponieważ dzisiaj środki na zadania, które nałożono na samorządy, powinny być o co najmniej 8 mld zł większe. – *Chcemy przywrócenia równowagi finansowej samorządu, która kilka lat temu została naruszona, aby móc kontynuować proces rozwoju kraju zgodnie z oczekiwaniami i ambicjami lokalnych społeczności. Nasi mieszkańcy przychodzą do samorządów i pytają, kiedy będzie nowa droga czy przedszkole. Czujemy ten nacisk mieszkańców i chcielibyśmy realizować inwestycje, których potrzebują*. Celem akcji ma być również edukowanie mieszkańców o tym, skąd się biorą problemy finansowe samorządów i pokazanie ustawodawcy, jakie błędy robi w procesach legislacyjnych. – *Nie można wprowadzać nowych reguł w pieczy zastępczej, kiedy nie ma na to pieniędzy. Nie można też zmieniać stawki VAT, nie wiedząc o tym, że będzie on rodził wzrost kosztów po stro-*

– Projekt ustawy to inicjatywa wszystkich samorządów lokalnych i ich organizacji – mówił na konferencji pełnomocnik KIU Andrzej Porawski. *Fot. J. Proniewicz*

nie samorządów. Takich rzeczy robić nie wolno – argumentował prezydent Poznania.

Skąd się wzięło te 8 mld zł ubytku? To skutek decyzji legislacyjnych w latach 2005–2011, które naruszyły równowagę finansową JST. Zachwianie tej równowagi jest spowodowane zmniejszeniem dochodów własnych JST (m.in. zmiany skali w PIT, ulgi na dzieci – 6,8 mld zł rocznie straty dla JST, ustawa o opłacie skarbowej – 100 mln zł rocznie, ustawa o podatkach i opłatach lokalnych – 200 mln zł) i równoczesnym nałożeniem nowych zadań. – *My obywatele pełniący funkcje publiczne, doszliśmy do wniosku, że dłużej tak nie można trwać* – mówił **Mariusz Poznański,** członek KIU, przewodniczący ZGW RP. – *Nie może być sytuacji takiej, że rząd przekazuje nam zadania niedofinansowane i udaje, że je dofinansowuje, a my musimy przed obywatelami odpowiadać za rzeczywistość*. Prezes ZMP z kolei podkreślił, że dane, które są podane w uzasadnieniu projektu, nie pochodzą z własnych szacunków, ale oficjalnych informacji i dokumentów MF. – *Uważamy, że ubytki te są większe, ale nie chcemy wchodzić w niepotrzebną dyskusję* – dodał Ryszard Grobelny.

– Chcemy przywrócenia równowagi finansowej samorządu, która kilka lat temu została naruszona, aby móc kontynuować proces rozwoju kraju zgodnie z oczekiwaniami i ambicjami lokalnych społeczności – powiedział Ryszard Grobelny, prezes ZMP. *Fot. J. Proniewicz*

Spadek dochodów własnych samorządów

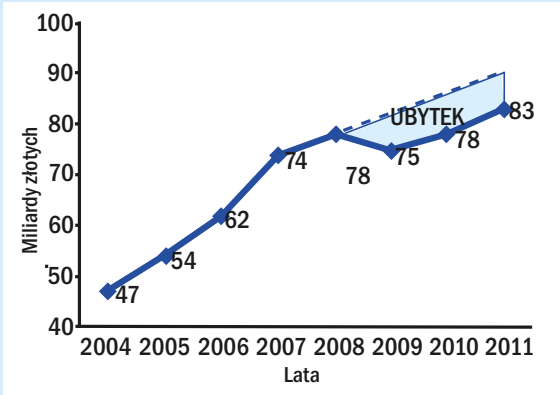

Ubytki te dotyczyły też budżetu państwa, ale rząd je sobie częściowo zrekompensował (wyższa stawka VAT, akcyza od paliw, składka rentowa, podatek od kopalin), samorząd tego nie mógł zrobić. W dodatku te rekompensaty odbiły się na samorządach, choćby na cenach paliw dla komunikacji publicznej, wyższych wydatkach na pensje dla urzędników. Te nieprzemyślane decyzje ograniczają inwestycje, także te współfinansowane z UE.

– *Dzisiaj głównym inwestorem w Polsce są samorządy, które podjęły ten wysiłek inwestycyjny. Nie ma w Polsce takich miejsc, gdzie nie powstałyby obiekty sportowe i kulturalne. Na inwestycje przeznaczyliśmy rocznie 42–44 mld zł, podczas gdy budżet państwa przeznaczał na nie 15 mld zł. To przyczyniało się do rozwoju kraju, powstania nowych miejsc pracy. Te „papierowe" decyzje władz centralnych spowodują, że z tych 44 mld zł rocznie przeznaczanych na inwestycje w 2015 roku będzie tylko 19 mld zł. Co to oznacza? Wzrost bezrobocia, spadek poziomu rozwoju kraju, drastyczne ograniczenie korzystania ze środków UE, a przede wszystkim niemożność zaspokajania potrzeb obywateli oraz... o 6 mld zł mniej z VAT w budżecie centralnym* – przestrzegał prezydent Poznania. Jeżeli cięcie inwestycji nie pomoże, samorządy będą ograniczać wydatki na promocję, kulturę, sport, oświatę. Pojawią się też pomysły na centralizowanie niektórych zadań. – *Nie chcemy powrotu do takiej Polski, która była kiedyś* – zapewniał prezes ZMP.

Remedium na te problemy może być obywatelski projekt ustawy, który pomoże przywrócić faktyczną samorządność. Według projektu, samorząd gminy zwiększyłby udziały w PIT z 39,34% do 48,78%, powiat z 10,25% do 13,03%; zaś województwo z 1,60% do 2,03%. Dodatkowo zostaje w nim przywrócona zasada rekompensowania ubytków w dochodach własnych JST i wprowadzona nowa, ekologiczna część subwencji ogólnej dla gmin, na terenie których znajdują się obiekty i obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione. Nad tym ostatnim rozwiązaniem już od trzech lat ZGW RP prowadził prace i szukał wsparcia. – *Jeśli obywatele chcą mieć tereny chronione w gminie, to gmina powinna mieć z tego tytułu korzyści. Takich gmin jest w Polsce 1300* – mówił Mariusz Poznański. – *Po wprowadzeniu proponowanych rozwiązań gminy te mogą otrzymać średnio 500–600 tys. zł rocznie. To ważne dla małych gmin kwoty, które będzie można przeznaczyć na dowolny cel*.

– Warto wspólnie zrobić to przedsięwzięcie, bo ono kompleksowo rozwiązuje problemy na długie lata i jest sprawiedliwe – **Mariusz Poznański,** członek KIU, przewodniczący ZGW RP.

– Jesteśmy tu po to, by walczyć o nasze lokalne społeczności, o to aby mogły one funkcjonować i rozwijać się – **Eugeniusz Gołembiewski,** burmistrz Kowala, wiceprezes UMP.

– Jesteśmy za tym projektem ustawy, bo on pozwoli nam w normalny sposób funkcjonować – **Jan Grabkowski,** starosta poznański, wiceprezes ZPP.

Szanse na poparcie w Parlamencie autorzy projektu oceniają jako duże. Dzięki tej akcji liczą na poprawę stanowionego prawa. Posłowie muszą bowiem uwzględniać głos obywateli. Podobnie stało się już w kwestii obywatelskiego projektu dotyczącego „janosikowego", który uświadomił posłom, że system wyrównawczy trzeba zmienić.

– *Wysyłając na początku października nasz projekt do Sejmu, powiemy: sprawdzam. Zobaczymy, czy liczą się z głosem obywateli* – powiedział na zakończenie Andrzej Porawski.

JOANNA PRONIEWICZ

Więcej na www.stawka8mld.pl

projekt obywatelski

USTAWA

z dnia ..... 2012 r.

o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

Art. 1.

W ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. nr 80, poz. 526, ze zmianami) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 ust. 2 liczbę „39,34%" zastępuje się liczbą „48,78%";
2) w art. 5 ust. 2 liczbę „10,25%" zastępuje się liczbą „13,03%";
3) w art. 6 ust. 2 liczbę „1,60%" zastępuje się liczbą „2,03%";
4) w art. 7 ust. 1 po punkcie 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
   „5) ekologicznej – dla gmin.";
5) w art. 7 po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:
   „1a. Subwencja ogólna jest uzupełniana o część rekompensującą, która obejmuje dochody utracone w wyniku zmian w ustawach dotyczących dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego.
   1b. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, określi w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb przyznawania jednostkom samorządu terytorialnego kwot części rekompensującej, o której mowa w ust. 1a.
   1c. Kwotę części rekompensującej, o której mowa w ust. 1a, określa dla każdego roku budżetowego ustawa budżetowa.";
6) w art. 9 ust. 1 liczbę „0,3934" zastępuje się liczbą „0,4878";
7) w art. 9 ust. 2 liczbę „0,1025" zastępuje się liczbą „0,1303";
8) w art. 9 ust. 3 liczbę „0,0160" zastępuje się liczbą „0,0203";
9) Po art. 28 dodaje się art. 28a w brzmieniu:
   „Art. 28a.
   Gmina, na terenie której znajdują się obiekty i obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione, określone w ust. 2, otrzymuje subwencję ekologiczną – jako część ekologiczną subwencji ogólnej.
   Subwencję ekologiczną dla gminy oblicza się według następującego wzoru:

$$S_e = (ks^x u^{1x} P1) + (ks^x u^{2x} P2) + (ks^x u^{3x} P3) + [...] + (ks^x u^{6x} P6),$$

   gdzie:
   S_e – subwencja ekologiczna dla gminy, na terenie której znajdują się obiekty i obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione [PLN];
   ks – bazowa kwota subwencji, z uwzględnieniem wskaźnika inflacji rok do roku;
   u – waga ochrony dla poszczególnych rodzajów obiektów i obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych:
   u^1 – park narodowy wraz z otuliną: 1,
   u^2 – rezerwat przyrody wraz z otuliną, jeżeli nie jest położony na terenie parku narodowego: 1,
   u^3 – park krajobrazowy wraz z otuliną: 0,5,
   u^4 – obszar chronionego krajobrazu: 0,3,
   u_5 – obszar specjalnej ochrony ptaków – OSO, jeżeli nie jest położony na terenie innego obiektu lub obszaru: 0,8,
   u_6 – specjalny obszar ochrony siedlisk – SOO, jeżeli nie jest położony na terenie innego obiektu lub obszaru: 0,9;
   Px – powierzchnia obiektu lub obszaru chronionego określonego rodzaju [ha].
   Bazowa kwota subwencji ekologicznej ks wynosi 200 PLN na hektar obiektu lub obszaru, o którym mowa w ust. 1. Subwencję ekologiczną dla poszczególnych gmin ustala minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska."
10) W art. 34 ust. 1 po punkcie 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
   „1a. część ekologiczną subwencji ogólnej, w dwunastu ratach miesięcznych – w terminie do 15 dnia każdego miesiąca;";

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2013 roku.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

W latach 2005–2011 nastąpiły liczne zmiany ustawowe, które:

a) spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego,
b) przekazały nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiednich zmian w dochodach JST,
c) wprowadziły inne zmiany w przepisach ustaw szczegółowych, w wyniku których nastąpiło zmniejszenie dochodów własnych JST.

Skutki tych zmian, zestawione poniżej, spowodowały łączny ubytek w dochodach gmin, powiatów i województw w wysokości co najmniej 8 mld PLN w skali roku, przy czym kwota ta obejmuje tylko te zmiany ustaw, których konsekwencje finansowe zostały oszacowane w ocenie skutków regulacji, zawartej w uzasadnieniach projektów ustaw, albo w innych opracowaniach rządowych, w tym zwłaszcza sprawozdaniach i materiałach Ministerstwa Finansów.

Osobno podano przykłady ustaw, które zostały uchwalone pomimo braku oceny skutków finansowych w projektach, to znaczy w sposób niezgodny z art. 50 ustawy o finansach publicznych. (...)

Najpoważniejsze negatywne skutki finansowe dla gmin, powiatów i województw spowodowały zmiany w systemie podatku dochodowego od osób fizycznych, uchwalone w latach 2006 i 2007. Powstałe w ten sposób ubytki w dochodach własnych JST nie zostały zrekompensowane, ponieważ w ustawie z 13 listopada 2003 r. o dochodach JST z roku 2003 pominięto przepisy, które w poprzedniej wersji tej ustawy gwarantowały rekompensowanie samorządom spadku dochodów własnych, będącego skutkiem zmian w ustawach. Dlatego w niniejszym projekcie proponujemy przywrócenie zasady rekompensowania takich ubytków w dochodach własnych JST, zgodnie z gwarancjami konstytucyjnymi. Jest ona sformułowana analogicznie do przepisów zawartych w art. 19–27 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach JST w latach 1999–2003.

Trzeba zaznaczyć, że rząd w ostatnim czasie zrekompensował ubytki, jakie powstały w wyniku zmian w podatku PIT, w budżecie państwa.

Jednak dla samorządów rekompensaty te (wzrost stawki podatku VAT, akcyzy do paliw, składki rentowej) oznaczają wzrost kosztów realizacji zadań, a więc dalsze pogorszenie stanu finansów JST.

Celem ustawy jest częściowe wyrównanie ubytków w dochodach jednostek samorządu terytorialnego (w zakresie ich dochodów własnych i subwencji), spowodowanych wprowadzeniem w latach 2005–2011 wielu zmian w ustawach.

Tylko w ten sposób będzie możliwe zmniejszenie spadku tempa rozwoju polskich gmin, powiatów i województw, co wpłynie korzystnie na poziom życia obywateli i ich wspólnot. Powstrzymanie spadku poziomu inwestycji lokalnych i regionalnych zapewni też większe wpływy do budżetu państwa z podatku VAT i podatków dochodowych, które generują inwestycje rozwojowe.

2. Aktualny stan finansów samorządowych na tle publicznych

2.1. Skutki zmian w systemie podatku dochodowego od osób fizycznych

16 listopada 2006 r. Sejm uchwalił zmiany w ustawie o podatku PIT (...), które wprowadziły m.in. nową, dwustopniową skalę podatkową (18 i 32%, zamiast 19, 30 i 40%). Weszła ona w życie 1 stycznia 2009 r. i rodziła skutki w tymże roku (zaliczkowe wpłacanie PIT-u przez pracodawców).

5 września 2007 r. Sejm (już podczas trwającej kampanii wyborczej) uchwalił kolejne zmiany w ustawie o podatku PIT (...), które wprowadziły ulgi na wychowywane dzieci (tzw. prorodzinne). Weszły one w życie od razu, począwszy od roku 2008, bo wtedy można było je odliczyć (rozliczając rok 2007).

Efekty tych zmian zostały określone kwotowo i procentowo w sprawozdaniach Ministerstwa Finansów z wykonania budżetów JST w roku 2009 i 2010:

– w roku 2009 wpływy JST z udziałów w PIT spadły o 5,5% w stosunku do roku 2008,

– w roku 2010 wpływy JST z udziałów w PIT spadły o 0,3% w stosunku do roku 2009.

(...)

Oczywiście na te kwoty składają się nie tylko skutki systemowych zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, ale także efekty innych, doraźnych zmian oraz skutki spowolnienia gospodarczego.

Jednak sprawozdania z wykonania budżetu państwa z kolejnych lat podają dokładny skutek wprowadzenia ulgi prorodzinnej oraz szacunkowy skutek zmiany skali podatkowej. Ministerstwo Finansów, przytaczając te dane, podaje że:

1) skutek ulgi prorodzinnej w roku 2008 (rzeczywista kwota odliczeń) wyniósł 5,4 mld zł, z czego 2,8 mld dotyczyło budżetu państwa, a **2,6 mld** – budżetów JST;
2) skutek zmiany skali podatkowej (stawek oraz progów) w roku 2009 wyniósł 8,6 mld zł, z czego blisko **4,2 mld** dotyczyło budżetów JST.

Przyjmując, że skutki te są podobne w kolejnych latach można oszacować łączny ubytek wynikający z tych zmian dla JST na poziomie **6,8 mld zł.**

2.2. Zmniejszenia dochodów JST w wyniku innych zmian ustawowych

1) Ustawa z 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o opłacie skarbowej – art. 2 (zmiany zakresu czynności objętych opłatą skarbową; zmiany w innych przepisach) – skutek finansowy wg OSR: gminy – **87,6 mln zł;**
2) Ustawa z 7 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – art. 1 zm. 7 (zwolnienie z podatku od nieruchomości niektórych budowli kolejowych) i zm. 8 i 9 (zmiany w podatku od środków transportu) – skutek finansowy wg OSR: gminy – **199 mln zł** (70 mln w podatku od nieruchomości i 129 mln w podatku od środków transportu);
3) Ustawa z 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych – art. 1 (podatek od spadków i darowizn – zwolnienie osób najbliższych) i art. 2 (zmiany w podatku od czynności cywilnoprawnych) – skutek finansowy wg OSR: gminy – **150 mln zł** (dot. tylko podatku od spadków i darowizn; brak OSR dla zmian w podatku od czynności cywilnoprawnych;
4) Ustawa z 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych – art. 1 (liczne zmiany dotyczące podatku PIT), art. 2 (liczne zmiany dotyczące podatku CIT) – skutek: zmniejszenie wpływów z PIT i CIT w wyniku wielu zmian w ustawach o podatkach dochodowych; ustawa stanowi kompilację projektu rządowego (druk 1075) i dziesięciu projektów komisyjnych; skutki finansowe wg OSR: JST – **64,1 mln zł** oraz inne „niemożliwe do oszacowania"; dodatkowo według negatywnej opinii rządu do druku 781 łączne skutki w podatkach PIT i CIT wyniosą minimum **0,3 mld zł;**
5) Ustawa z 5 marca 2009 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych i ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych – art. 1 (zmiany w podatku PIT) i art. 2 (zmiany w podatku CIT) – skutek: zmniejszenie wpływów z PIT oraz CIT w wyniku wprowadzenia zmian dla „małych podatników" oraz dla podmiotów prowadzących działalność innowacyjno-rozwojową; skutki finansowe wg OSR dla JST: PIT – **97 mln zł;** CIT – **40 mln zł;**

2.3. Przekazanie nowych lub zwiększenie zakresu dotychczasowych zadań JST bez zwiększenia dochodów

1) Ustawa z 19 września 2008 r. o zmianie ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego i ustawy o opłacie skarbowej – art. 1 (zmiany w art. 6 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, dodane art. 6a–6c) – skutek: wzrost zatrudnienia w USC; skutek finansowy wg OSR: gminy – **4,7 mln zł;**
2) Ustawa z 7 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych – wprowadzenie systemu opłat za autostrady i drogi krajowe; wg projektu spowoduje przeniesienie ruchu na drogi wojewódzkie; skutek finansowy wg OSR: województwa – **260 mln zł;**
3) Ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23) wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dot. głównie powiatów (ewidencja gruntów i budynków), a także gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów); OSR zawiera ogólne szacunki kosztów nowych zadań, bezpośrednio związanych z wdrożeniem dyrektywy INSPIRE; OSR zakłada, że wystąpią ponadto bardzo duże koszty modernizacji istniejących baz danych (np. kataster – **600 mln zł**), które będą sfinansowane z budżetów organów administracji (w tym wypadku powiatów);
4) Ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami – rozdz. 8 (nowe zadanie powiatu – nadzór) i rozdz. 16 (gminy – badania i szkolenia kierowców OSP); skutek finansowy wg OSR: gminy – **3 mln zł** (średnio 10–15 mln co pięć lat); powiaty – **5 mln zł;**
5) Ustawa z 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej – nowa regulacja; art. 10 ust. 2 pkt 5 i ust. 3 – obowiązkowe audyty i zadania informacyjne; skutek finansowy wg OSR: wszystkie JST – **7,5 mln zł** (tylko zadania informacyjne, bez audytów);

2.4. Przykłady innych ustaw, rodzących skutki dla finansów JST, uchwalonych bez oszacowania tych skutków w OSR

Łącznie skutki wymienione w punktach 2.2 i 2.3 wynoszą **1,218 mld zł** oraz jednorazowo 600 mln zł na modernizację katastru w powiatach i miastach na prawach powiatu. Razem ze skutkami zmian w podatku PIT, wymienionymi w punkcie 2.1, ubytki w dochodach JST wynoszą więc co najmniej **8 mld zł,** bez uwzględnienia innych zmian, na przykład wymienionych w punkcie 2.4.

Pełny tekst Uzasadnienia na stronie: www.stawka8 mld.pl

Rząd zaprasza do rozmów

W poszukiwaniu rozwiązania

3 sierpnia br. z inicjatywy Ministra Administracji i Cyfryzacji Michała Boniego odbyło się spotkanie strony rządowej z przedstawicielami Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej dotyczące obywatelskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o dochodach samorządów.

Podczas spotkania obie strony zgodnie stwierdziły, że trzeba jak najszybciej podjąć prace **nad znalezieniem rozwiązań pozwalających na przywrócenie stanu równowagi w budżetach samorządów.** Rozmawiano o propozycji zawartej w obywatelskim projekcie ustawy, ale też o innych możliwych rozwiązaniach, które pozwoliłyby uratować finanse samorządowe, m.in. o zwiększeniu wydajności systemu podatków i opłat lokalnych.

Minister Boni zaprosił przedstawicieli Komitetu jeszcze w sierpniu na spotkanie z **premierem RP Donaldem Tuskiem** (*relacja ze spotkania na stronie www.stawka8 mld.pl*). Zdaniem przedstawicieli samorządów, tak szybki termin spotkania świadczy o tym, że rząd dostrzegł wagę problemu.

– *Jesteśmy gotowi do merytorycznej rozmowy z rządem. Nasz projekt ustawy pojawił się właśnie z tego powodu, że przez pięć lat z nami nie rozmawiano. Zaproponowaliśmy bardzo proste rozwiązanie, które pozwoli przywrócić równowagę w finansach samorządów, ale jesteśmy gotowi rozmawiać o innych rozwiązaniach, których efekt będzie policzalny i przyniesie ten sam skutek, o jaki postulujemy* – mówi **Andrzej Porawski,** pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej.

Samorządowcy mieli nadzieję, że spotkanie z premierem pomoże ukierunkować dalsze prace i nadać im odpowiednie tempo, obie strony są bowiem zgodne co do tego, że przywrócenie równowagi w systemie finansów samorządowych jest koniecznością. Powody są następujące:

■ **Utrzymanie zdolności samorządów do wykorzystania funduszy europejskich.** To samorządy w dużym stopniu zostały zobowiązane do realizacji tego zadania. Samorządy to Polska. Jeśli mają sięgać po kolejne fundusze unijne dla rozwoju kraju, to muszą mieć do tego zdolność finansową.

■ **Nowe unijne dyrektywy, które Polska jest zobowiązana zrealizować,** a które właśnie wchodzą w życie. Jedną z najważniejszych jest ta dotycząca zagospodarowania odpadów. Wprowadzenie dyrektyw w życie będzie wymagać ogromnych nakładów finansowych. Samorządy potrzebują zdolności i równowagi finansowej, aby mogły te dyrektywy wykonać. Jeśli Polska ich nie wprowadzi w życie, trzeba będzie zapłacić kary.

■ **Konieczność spłaty zaciągniętych zobowiązań finansowych** (samorządy musiały zaciągnąć kredyty, aby zrealizować wcześniej podjęte zobowiązania związane m.in. z wykorzystaniem dotychczasowych funduszy europejskich). Teraz z tych zobowiązań samorządy będą musiały się wywiązać. Zatem część pieniędzy, którą dysponują samorządy lub którą nawet uzyskają po zmianach ustawy o dochodach samorządowych będą musiały przeznaczyć na zwrot zobowiązań finansowych, a nie na nowe inwestycje. **Przywrócenie równowagi finansowej samorządów potrzebne jest w dwójnasób.**

Oprócz ministra Boniego na spotkaniu obecna była także podsekretarz stanu minister Magdalena Młochowska. Stronę Samorządową reprezentowali Ryszard Grobelny, prezes Związku Miast Polskich, prezydent Poznania, Mariusz Poznański, przewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP, wójt Gminy Czerwonak, Krzysztof Żuk, współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, prezydent Lublina, Krzysztof Iwaniuk, wiceprzewodniczący Związku Gmin Wiejskich RP, wójt Terespola, Eugeniusz Gołembiewski, wiceprezes Unii Miasteczek Polskich, burmistrz Miasta Kowal, Rudolf Borusiewicz, sekretarz generalny Związku Powiatów Polskich oraz Andrzej Porawski, pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej, dyrektor Biura Związku Miast Polskich i Paweł Tomczak, zastępca pełnomocnika Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej, dyrektor Biura Związku Gmin Wiejskich RP. ■

Akcja trwa!

Trwa akcja zbierania podpisów pod projektem ustawy o zmianie ustawy o dochodach JST. **Zachęcamy Państwa do aktywnego włączenia się do niej, wyznaczenia koordynatora lokalnego** (przesłanie do Biura ZMP jego danych – imię, nazwisko, telefon, e-mail, adres, zgoda na zamieszczenie danych na stronie internetowej kampanii www.stawka8mld.pl), **zbierania podpisów podczas imprez czy wydarzeń w mieście,** a także **wpisywania danych do aplikacji rejestrującej i sumującej zebrane podpisy** (www.zgwrp.pl/8mld – loginy i hasła wysłaliśmy do miast w lipcu br.; są także dostępne w Biurze ZMP). Coraz częściej przedstawiciele mediów pytają o liczbę zebranych podpisów.

Do 20 sierpnia br. zgłosili się koordynatorzy lokalni z niemal 70 miast: Bielsk Podlaski, Bielsko-Biała, Brwinów, Brzeszcze, Bytów Odrzański, Chociwel, Chodzież, Czempiń, Dąbrowa Górnicza, Dobiegniew, Gniew, Gołdap, Gorzów Wielkopolski, Grodzisk Mazowiecki, Grodzisk Wielkopolski, Inowrocław, Kalisz, Kargowa, Kartuzy, Kępno, Kolbuszowa, Kołobrzeg (uchwała popierająca), Konin, Koszalin, Kościan, Kunice, Kruszwica, Lublin, Łosice, Malbork, Michałowo, Mielec, Międzyrzec Podlaski, Milanówek, Morąg, Mosina, Murowana Goślina, Muszyna, Nidzica, Nowe, Nowy Tomyśl, Oświęcim, Ozorków, Pasłęk, Podkowa Leśna, Poznań, Przemków, Przemyśl, Pułtusk, Ruda Śląska, Rybnik, Rzeszów, Sanok, Sianów, Sochaczew, Solec Kujawski, Starachowice, Świecie, Szamocin, Tuszyn, Wałbrzych, Wejherowo, Witnica, Włocławek, Zagórów, Ząbki, Zalewo, Zelów, Zgierz, Złocieniec, Żychlin. Jednak wciąż większą aktywność przy zbieraniu głosów poparcia wykazują gminy wiejskie... Konieczna jest mobilizacja całego środowiska samorządowego, które powinno pokazać, że potrafi współdziałać solidarnie i konsekwentnie. A warto, bo są już pierwsze pozytywne dla nas reakcje ze strony rządzących.

Wciąż nie mamy wymaganej liczby podpisów! Gdyby każdy radny w Polsce zebrał chociaż 10 podpisów, mielibyśmy ich ponad 400 tys. Cała kampania ma być podsumowana na Samorządowym Kongresie Oświatowym 26–27 września br. w Warszawie, dlatego na zebranie 100 tys. podpisów nie zostało dużo czasu.

Więcej informacji na temat kampanii „Stawka większa niż 8 miliardów" oraz akcji zbierania podpisów na stronie – www.stawka8mld.pl.

(JP)

Posiedzenie Zarządu ZMP w Sokółce

Istotne konkrety

Podczas posiedzenia w Sokółce 6 lipca br. członkowie Zarządu ZMP poparli Założenia Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2020 oraz podjęli stanowisko dotyczące założeń do projektu ustawy – Prawo budowlane, o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Uznano, że założenia **Krajowej Polityki Miejskiej** przygotowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR) należy poprzeć, gdyż odnoszą się do obszarów funkcjonalnych, które do tej pory były pomijane w dyskusjach strategicznych. Istniała polityka odnosząca się do obszarów wiejskich i regionów, a tej dotyczącej miast brakowało, na co często wskazywali ich przedstawiciele. Dzięki temu dokumentowi pojawia się szansa na szerszą dyskusję. Miasta są skupiskiem licznych problemów, do rozwiązania których potrzebne są instrumenty wspomagające lepsze zarządzanie, rewitalizację, poprawę ładu przestrzennego. Samorządowcy wskazywali jednak, że przygotowany przez MRR dokument jest bardzo ogólny i na tym polega jego zasadnicza słabość. Brakuje w nim silnych instrumentów, także finansowych, które gwarantowałyby wdrożenie polityki miejskiej. W dyskusji wskazywano na konieczność zmiany czy uzupełnienia pewnych zapisów. Potrzebna jest koncentracja zarządzania drogami na obszarach miejskich. Na poziomie założeń powinny być wymienione (na podstawie konkretnych danych) albo wszystkie miejsca, które mają być objęte np. wspomaganiem obszarów problemowych, budową obwodnic itp., albo żadne. Zwracano uwagę na to, że obecny stan prawny nie pozwala na zintegrowane podejście do obszaru miejskiego.

Krajowa Polityka Miejska wzbudziła już w mediach dyskusję, która dotyczyła tylko jednego zapisu, a mianowicie podatku od nieruchomości. Środowiska samorządowe od początku lat 90. niezmiennie domagają się silniejszego powiązania podatku od nieruchomości z ich wartością (podatek *ad valorem*). Zdaniem prezydenta Poznania, prezesa ZMP **Ryszarda Grobelnego** podatek ten powinien być bardziej sprawiedliwy, ale nie wyższy niż jest obecnie.

Udzielono poparcia dla **Założeń do projektu ustawy – Prawo budowlane, o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw,** ponieważ uwzględniają one postulaty ZMP dotyczące zagospodarowania przestrzennego. Samorządowcy zaznaczali jednak, że ważne będą dopiero konkretne zapisy. Wprowadzony system musi gwarantować możliwość kontroli zamierzonej inwestycji z polityką przestrzenną gminy. Założenia znoszą wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. – *To był błędny element systemowy, któremu zawsze byliśmy przeciwni* – przypominał Ryszard Grobelny. Zgodnie z Założeniami pozwolenie na budowę ma być udzielane na podstawie planów zagospodarowania albo lokalnych przepisów urbanistycznych dla obszarów zagospodarowanych. Zaproponowano zastąpienie opłaty adiacenckiej opłatą drogową, dzięki której możliwe będzie finansowanie dróg na nowych, przeznaczonych na budownictwo, terenach.

W trakcie dyskusji na temat Założeń Krajowej Polityki Miejskiej zwracano uwagę na to, że obecny stan prawny uniemożliwia zintegrowane podejście do obszaru miejskiego.
Fot. J. Proniewicz

Członkowie Zarządu nie przyjęli stanowiska w sprawie projektu ustawy **o zmianie ustawy o samorządzie gminnym** (autopoprawka do projektu PiS), dotyczącego wypłacania diet nie tylko dla sołtysów, lecz także przewodniczących zarządu dzielnicy czy osiedla z budżetu państwa. W trakcie dyskusji zaznaczano, że przepisy dotyczące diet powinny zależeć od suwerennej decyzji danej gminy, a wprowadzenie ich może wiązać się ze zburzeniem dotychczas wypracowanego systemu. Nie zabrano głosu również w sprawie projektu ustawy **o likwidacji IPN.**

Z kolei bez uwag przyjęto projekt rozporządzenia MKiDN **w sprawie sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów,** projekt ustawy **o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami** (senacki, wyrok TK), który dodawał jako przesłankę uzasadniającą żądanie zwrotu wywłaszczonej nieruchomości – obok art. 6 – art. 47 ust. 1 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Zaakceptowano zmianę rozporządzenia MRR **w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007–2013** oraz **Program „Lepsze Regulacje" na lata 2012–2015** (MG), podkreślając, że wszelkie działania na rzecz poprawy przepisów legislacyjnych są dobre.

Prezydenci, burmistrzowie, przewodniczący rad miejskich zasiadający w Zarządzie ZMP pozytywnie ocenili, pod warunkiem jednak, że będą dodatkowe pieniądze na ten cel, projekt ustawy **o zmianie ustawy o systemie oświaty,** który wprowadza zrównanie statusu etyki z religią. Akceptację, chociaż z wieloma szczegółowymi uwagami ze strony miast, uzyskał też projekt ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Uznano bowiem, że kwestia pochówku wymaga uporządkowania.

Obecni na spotkaniu przedstawiciele rozgłośni regionalnych Polskiego Radia zrzeszeni w Stowarzyszeniu na Rzecz Rozgłośni Regionalnych Radia Publicznego zwrócili się do Zarządu o wsparcie starań o przywrócenie stabilnego i bezpiecznego finansowania mediów publicznych oraz pomoc w zablokowaniu realizacji planów połączenia mediów w holding. Członkowie Zarządu ZMP stwierdzili, że faktycznie problem jest poważny. Zarówno likwidacja publicznych regionalnych rozgłośni i stacji telewizyjnych, jak i usamodzielnienie (przekazanie JST), to złe pomysły. Podkreślano, że nie ma innego, lepszego sposobu finansowania mediów publicznych niż abonament. Tylko takie rozwiązanie gwarantuje bowiem niezależność mediów publicznych.

W poczet miast członkowskich ZMP przyjęto **Siemiatycze** (województwo podlaskie) i **Brwinów** (województwo mazowieckie).

JOANNA PRONIEWICZ

Ruszył projekt predefiniowany

Wspieranie lokalnych partnerstw

Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego – to doradczy projekt mający przygotować lokalne partnerstwa do składania wniosków o dotacje w ramach Programu Regionalnego MF EOG 2009–2014.

Projekt ten jest prowadzony przez Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych przy udziale Ministerstwa Rozwoju Regionalnego jako operatora programu regionalnego. Ma na celu kompleksowe wsparcie polskich samorządów w przygotowaniu do zarządzania obszarami funkcjonalnymi.

Kluczowe obszary funkcjonalne

Celem projektu doradczego jest pomoc w utworzeniu lokalnych partnerstw, a następnie w przygotowaniu przez nie do złożenia w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego wniosków o dotacje na opracowanie międzysektorowych strategii lub programów operacyjnych dla swoich obszarów funkcjonalnych. Autorzy projektu zakładają ponadto jako cel swych działań monitorowanie procesu i sformułowanie wniosków legislacyjnych dotyczących usunięcia problemów formalnoprawnych w realizacji projektów partnerskich przez jednostki samorządu. Chcą też uzyskać szerokie upowszechnienie wiedzy i doświadczeń z zakresu współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej wynikających z projektu wśród ogółu jednostek samorządowych w kraju.

– *Obszary funkcjonalne to słowo-klucz do zrozumienia tzw. wymiaru terytorialnego nowej polskiej polityki rozwoju regionalnego i europejskiej polityki spójności oraz do skorzystania przez samorządy z instrumentów finansowych proponowanych w ramach obu tych polityk, w tym przede wszystkim z funduszy europejskich w latach 2014–2020* – mówi **Tomasz Potkański,** zastępca dyrektora Biura Związku Miast Polskich, kierownik projektu. – *W rozumieniu tego projektu obszar funkcjonalny to spójny terytorialnie obszar obejmujący ośrodek lub ośrodki miejskie i sąsiadujące jednostki samorządu terytorialnego, w ramach których zidentyfikowano istnienie wspólnych problemów i postanowiono je wspólnie rozwiązywać.*

Szeroka tematyka

W skład partnerstw powinny wejść jednostki samorządu terytorialnego różnego typu, a docelowo mogą także wchodzić podmioty społeczne i gospodarcze. Warunkiem jest, by w każdym takim przedsięwzięciu przynajmniej jednym z uczestników było miasto. Wnioski o dotacje na opracowanie strategii czy programów, partnerstwa będą mogły składać w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego począwszy od stycznia 2013 r. Projekty, które uzyskają dofinansowanie będą realizowane w latach 2013–2015.

26 lipca br. w Warszawie odbyła się pierwsza z cyklu konferencji informacyjnych dotyczących projektu predefiniowanego. Fot. H. Hendrysiak

Strategie i plany operacyjne opracowane przez partnerstwa mogą dotyczyć najróżniejszych zagadnień. Mogą mieć wymiar całościowy dla danego obszaru funkcjonalnego, ale też dotyczyć problematyki przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, lokalnego rynku pracy, zadań oświatowo-edukacyjnych, polityki mieszkaniowej jako sposobu rozwiązywania problemów społecznych i gospodarczych, kształtowania przestrzeni publicznej, w tym zwłaszcza zintegrowanej rewitalizacji obszarów zdegradowanych i działań na rzecz rozwoju przestrzeni publicznych służących wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych. Przedsięwzięcia zgłaszane przez partnerstwa mogą ponadto dotyczyć zmian demograficznych, w szczególności dostosowania „oferty" miast do cyklu życia człowieka. Oczekiwane są projekty na rzecz różnych pokoleń, rozwoju usług w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, kultury, rekreacji, a także infrastruktury transportowej.

Partnerstwa mogą też realizować strategie ważne dla rozwoju lokalnego danego obszaru funkcjonalnego, zwłaszcza z zakresu 11 priorytetów funduszy strukturalnych UE na lata 2014–2020, a więc np. badań i działalności innowacyjnej, technologii informacyjno-komunikacyjnych, konkurencyjności MSP, gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania zasobów czy promowania zatrudnienia i wspierania mobilności.

Warto podkreślić, że udział w projekcie predefiniowanym (doradczym) Związku Miast Polskich **nie jest warunkiem** otrzymania dotacji MRR. Udział ten, a także pomoc doradców może wspomóc zarówno przygotowanie przez wnioskodawcę wniosku do konkursu MRR, jak i do innych konkursów w różnych programach. Fakt udziału w projekcie predefiniowanym nie będzie brany pod uwagę przy ocenie wniosków w konkursie grantowym MRR. O dofinansowanie w konkursie będą mogły ubiegać się także podmioty, które nie uczestniczyły w projekcie predefiniowanym.

Nabór rozpoczęty

17 lipca br. otwarto nabór wniosków do udziału w projekcie predefiniowanym. Do udziału w projekcie można zgłaszać się do 30 września br. Charakterystyczne dla tego przedsięwzięcia jest to, że ze względu na potencjalnie różny charakter partnerstw oraz silnie zróżnicowany zakres ich działań postanowiono, iż zgłoszenia do projektu predefiniowanego nie będą oceniane pod względem merytorycznym, a jedynie formalnym. Uznano, że poszczególne zgłoszone partnerstwa nie będą ze sobą porównywane.

ICELAND LIECHTENSTEIN NORWAY eea grants

Projekt
Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego

Wsparcie udzielone przez Norwegię, Liechtenstein i Islandię

Lista partnerstw JST, które kolejno zgłosiły swój udział w projekcie predefiniowanym do 14 sierpnia 2012 r.

Lp.	Partnerstwo	Data zgłoszenia
1	2	3
1.	Partnerstwo na rzecz rozwoju potencjalnego obszaru funkcjonalnego wyznaczonego przez cztery miasta: Dąbrowę Tarnowską, Dębicę, Mielec i Tarnów	17.07
2.	Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	17.07
3.	Płońsk (miasto, gmina i powiat)	17.07
4.	Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Pomorza Środkowego	17.07
5.	Partnerstwo lokalne dla rozwoju gospodarczego w mieście Biała Podlaska i powiecie bialskim	17.07
6.	Olsztyński Obszar Aglomeracyjny	17.07
7.	Stowarzyszenie Aglomeracja Zielonogórska	17.07
8.	Partnerstwo Powiatu Wąbrzeskiego i Miasta Wąbrzeźna	17.07
9.	Kielecki Obszar Funkcjonalny	17.07
10.	Gdański Obszar Metropolitalny	17.07
11.	Aglomeracja Gorzowska i Związek Celowy Gmin MG6	17.07
12.	Aglomeracja Konińska	17.07
13.	Partnerstwo Gmin Zagłębia Dąbrowskiego	17.07
14.	Partnerstwo Powiatu Dzierżoniowskiego	17.07
15.	Partnerstwo dla rozwijania turystyki oraz kreowania marki ziemi tomaszowskiej i doliny rzeki Pilicy	17.07
16.	Porozumienie na rzecz zaopatrzenia w wodę mieszkańców ziemi olkuskiej	17.07
17.	Międzygminny Związek Regionu Ciechanowskiego	17.07
18.	Stobrawska Strefa Rehabilitacji i Rekreacji (Namysłów)	17.07
19.	Partnerstwo na rzecz strategii rozwoju miasta Turek i gminy Turek	17.07
20.	Partnerstwo na rzecz rozwoju doliny rzeki Długiej (Zielonka)	17.07
1	2	3
21.	Stowarzyszenie Metropolia Poznań	17.07
22.	Aglomeracja Opolska	17.07
23.	Wspólne działania rozwojowe JST Subregionu Północnego woj. śląskiego (Częstochowa)	17.07
24.	Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana (Ełk, Gołdap, Olecko)	17.07
25.	Partnerstwo na rzecz rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej	17.07
26.	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	17.07
27.	Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego (Rybnik)	18.07
28.	Stowarzyszenie Samorządów Ziemi Człuchowskiej	19.07
29.	Nysa: Partnerstwo gminno-powiatowe	20.07
30.	Kolno (gmina miejska i gmina wiejska)	24.07
31.	Podwarszawskie Trójmiasto Ogrodów (Podkowa Leśna, Milanówek, Brwinów)	24.07
32.	Powiat świdnicki i gminy powiatu: partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju powiatu	24.07
33.	Subregion Sądecki	27.07
34.	Partnerstwo Mikołowskie	27.07
35.	Subregion Centralny woj. śląskiego (Mikołów)	27.07
36.	Lubelski Obszar Metropolitalny	01.08
37.	Kościerzyna (miasto, powiat i gmina wiejska)	02.08
38.	Partnerstwo podregionu gliwickiego w ramach Śląskiego Związku Gmin i Powiatów	06.08
39.	Piskie Porozumienie Partnerskie	07.08
40.	Partnerstwo Gmin subregionu włocławskiego	07.08
41.	Czerwieńsk - Dąbie	09.08

Partnerstwa z pozycji 1–26 będą objęte pełnym zakresem pomocy doradczej, partnerstwa 27–37 będą objęte pośrednim zakresem pomocy doradczej, zaś ewentualne kolejne (38–45) – tylko zakresem podstawowym. Szczegóły będą ustalane w trakcie wstępnych wizyt przedstawicieli projektu w partnerstwach

Przy określeniu zakresu wsparcia za decydującą uznano kolejność zgłoszeń. Pierwszych 26 partnerstw, które spełniły warunki formalne, zostało zgłoszonych do projektu już pierwszego dnia naboru. Otrzymają one wsparcie w przygotowaniu wniosków do konkursu otwartego MRR w pełnym zakresie. Kolejnych 10 partnerstw, które w późniejszych dniach zgłosiły chęć udziału w projekcie będzie objętych pośrednim zakresem pomocy doradczej, zaś kolejne – tylko zakresem podstawowym. Szczegóły ustalane są bezpośrednio z partnerstwami w trakcie wstępnych wizyt przedstawicieli projektu. Ponadto przez cały okres realizacji projektu predefiniowanego wszystkim uczestnikom zapewniony będzie szeroki dostęp do wszelkich informacji, konferencji itp., dotyczących podejmowanych w projekcie działań. Każdy zainteresowany będzie mógł korzystać z informacji i materiałów umieszczanych na stronie internetowej projektu.

Po dokonaniu oceny zgłoszeń, które napłynęły – jedynie pod względem formalnym – Związek Miast Polskich umieścił 25 lipca br. na swojej stronie internetowej www.zmp.poznan.pl listę partnerstw zakwalifikowanych do udziału w projekcie predefiniowanym. Lista jest na bieżąco aktualizowana.

Więcej informacji

26 lipca br. w Warszawie został zainaugurowany cykl konferencji informacyjnych dotyczących projektu predefiniowanego. W konferencjach, z których ostatnia zaplanowana jest na 8 stycznia 2013 r. mogą uczestniczyć wszyscy zainteresowani przedstawiciele miast.

Kolejne spotkanie zaplanowano na 17 września br.

(EPE)

ICELAND LIECHTENSTEIN NORWAY eea grants

Projekt
Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego

Wsparcie udzielone przez Norwegię, Liechtenstein i Islandię

Z prac Komisji Wspólnej

Nowy zespół miejski

Na posiedzeniu 25 lipca br. Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego powołała nowy zespół roboczy – Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Metropolitalnych i Miejskich. Stało się to na wniosek utworzonej miesiąc wcześniej grupy roboczej, która miała pracować nad wnioskami z konsultacji dotyczących obszarów metropolitalnych.

Nowy zespół ma być pierwszym, który działa nie resortowo, lecz terytorialno-funkcjonalnie. Będzie odpowiednikiem istniejącego od początku Zespołu ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa.

Samorządowcy zaproponowali, aby zespół miejski zajmował się projektami stanowisk Komisji Wspólnej dotyczącymi rozwoju sieci obszarów metropolitalnych i miejskich oraz miejskimi obszarami funkcjonalnymi. Ma się też zajmować monitorowaniem miejskich priorytetów w programach operacyjnych, oceną prawno-finansową współpracy administracji rządowej i samorządowej na tych obszarach, a także przygotowywać opinie w sprawie Krajowej Polityki Miejskiej i opinie aktów prawnych dotyczących w szczególności miast. Może też inicjować i prowadzić sprawy związane z konsolidacją administracji na obszarach metropolitalnych i miejskich, inicjować analizy, badania i ekspertyzy.

Polska szerokopasmowa zamiast pomocy społecznej

Dariusz Gacoń, przedstawiciel Instytutu Łączności – zaprezentował na posiedzeniu Komisji System Informacyjny Polska Szerokopasmowa. Celem projektu trwającego od 2009 roku do końca 2013 roku i finansowanego ze środków unijnych jest utworzenie systemu teleinformacyjnego zapewniającego wsparcie administracji publicznej (rządowej i samorządowej) dla zarządzania i koordynowania projektów dotyczących rozwoju infrastruktury szerokopasmowej na obszarach wymagających interwencji, a także projektów dotyczących społeczeństwa informacyjnego. Partnerami w projekcie są również JST. Jak wynika z danych zebranych w systemie, dotyczących infrastruktury szerokopasmowej, średnio w Polsce odsetek miejscowości, w których nie ma żadnego węzła dostępowego sieci telekomunikacyjnej wynosi aż 65% – najgorzej wygląda to w województwie podlaskim (83%), a najlepiej – w małopolskim (38%). To pokazuje, jaka jest jeszcze skala wyzwań telekomunikacyjnych. Szef Instytutu Łączności **Wojciech Hałka** na koniec zaoferował wsparcie w tego typu projektach, również w przyszłej perspektywie finansowej, wszystkim zainteresowanym JST.

Na lipcowym posiedzeniu Komisja Wspólna uzgodniła 35 projektów aktów prawnych. Fot. H. Hendrysiak

Opiniowanie projektów

W części roboczej Komisja Wspólna uzgodniła 35 projektów aktów prawnych, w tym cały pakiet rozporządzeń dotyczących systemów monitorowania i rejestrowania usług medycznych; projekt nowelizacji rozporządzenia w sprawie wykroczeń, za które strażnicy miejscy mogą nakładać mandaty, a także rozporządzenie powołujące Międzyresortowy Zespół ds. Współpracy ze Strażami Gminnymi. Pozytywnie zaopiniowała też rozporządzenia, które zaliczają lub pozbawiają drogi kategorii dróg krajowych.

Komisja Wspólna negatywnie zaopiniowała projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie monitorowania kosztów leczenia, który z założenia wyłącza z systemu szpitale prowadzone przez stowarzyszenia, fundacje i kościoły, stanowiące czwartą część wszystkich podmiotów leczniczych. Ponieważ rozporządzenie realizuje tylko zapisy ustawowe, wiceminister zdrowia **Cezary Rzemek** obiecał przeprowadzić analizę, czy nie należy znowelizować ustawy tak, by umożliwić monitorowanie sytuacji finansowej wszystkich szpitali.

Szansa na komunalizację uzdrowisk

Po długiej dyskusji Komisja uzgodniła projekt rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa, które otwiera drogę do prywatyzacji uzdrowisk. **Marek Wójcik,** zastępca sekretarza generalnego ZPP, zgłosił wniosek, by umożliwić komunalizację niektórych uzdrowisk. Jako przykład podał propozycję marszałka województwa świętokrzyskiego, który w porozumieniu z burmistrzem i starostą chce przejąć zakład w Busku-Zdroju. Samorządowcy obawiali się, że rozpoczęcie procesu prywatyzacyjnego zamknie drogę do przejęcia tych podmiotów przez samorząd. Przedstawiciele ministerstwa tłumaczyli, że muszą równolegle prowadzić proces prywatyzacyjny i komunalizacyjny, nie przesądzając od razu, jaką decyzję podejmą. Jest więc szansa na komunalizację uzdrowisk.

Obywatelska inicjatywa ustawodawcza

Andrzej Porawski, sekretarz strony samorządowej, poinformował stronę rządową, że 28 maja br. podczas spotkania z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego u Prezydenta RP ukonstytuował się komitet inicjatywy ustawodawczej, mającej na celu zmianę ustawy o dochodach JST. – *Projekt powstał, ponieważ przez pięć lat na Komisji Wspólnej nie udało nam się znaleźć platformy rozmowy z resortem finansów. Minister Rostowski znalazł dla nas czas tylko dwukrotnie. Finanse były przewidziane już teraz, za kadencji współprzewodniczenia Komisji przez pana ministra Boniego, jako jeden z tematów strategicznych do debaty na wiosnę. Ale nie doszło do niej. Uznaliśmy więc, że skoro nie jest możliwa rozmowa w innym trybie, będziemy wykorzystywać te instytucje, które są nam dostępne w demokratycznym państwie* – wyjaśniał Andrzej Porawski decyzję samorządowców.

O projekcie piszemy na s. II–VI „Samorządu Miejskiego”.

HANNA HENDRYSIAK

Zmarł

śp. **Tadeusz Kopacz,**

senator RP, członek Zarządu Związku Miast Polskich w latach 1991-1998

Konferencja „PR w samorządzie” w Katowicach (3)

Gadżety, eksperci i moderna

Wśród tematów prelekcji, dyskusji i warsztatów Ogólnopolskiej Konferencji „Public relations w samorządzie” pod hasłem *Projekt: Nowoczesny Samorząd*, która odbywała się w Katowicach 23–25 maja br., były kampanie wizerunkowe.

Ogólnopolską kampanię PR miasta Poznania przedstawiła **Barbara Labudda,** prezes Zarządu Eskadra PUBLICA. Eskadra PUBLICA przejęła w listopadzie 2011 r. na 100 dni część zadań Biura Prasowego UM w Poznaniu i zajęła się komunikowaniem w pięciu obszarach tematycznych: kultura, design, lifestyle, sport i biznes. Rezultatem tej kampanii były 102 komunikaty oraz 833 publikacje w mediach ogólnopolskich, które w znaczącym stopniu przyczyniły się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej miasta.

Sukces zapewniła różnorodność bodźców zarówno związanych z komunikacją B2B, jak i media relations, takich jak wysyłki kreatywne, wywiady prasowe ekspertów lokalnych, infografiki, feature stories (ścieżka biegowa ChampionChip Time Point), wysyłka press kitów, newsletterów, kalendariów, pitch letterów.

Ważną rolę w procesie komunikacji i budowania wizerunku odgrywały gadżety. Barbara Labudda radziła, aby zawsze dostosowywać je do określonego systemu reprezentacyjnego odbiorcy: wzrokowca, słuchowca i kinestetyka. Gadżety dla prasy powinny wyraźnie komunikować temat (np. chip do sznurowadeł – urządzenie elektroniczne służące do pomiaru czasu dla biegaczy korzystających ze specjalnej ścieżki biegowej), unikalne (krótkie serie), być użyteczne (umożliwiające wchodzenie w interakcje), ekologiczne (skromne opakowania, szczególnie wtedy, gdy mówimy o ochronie środowiska), niedrogie, ale kreatywne. Dla przedstawicieli radia i telewizji natomiast muszą być interaktywne (do przekazania na wizji), nietypowe, dobrze prezentujące się w kadrze i... mogą być jadalne. Takie właśnie gadżety w postaci rogali marcińskich rozesłano do wszystkich programów śniadaniowych telewizji ogólnopolskich 11 listopada 2011 r. w Imieniny Ulicy św. Marcina w Poznaniu. Dzięki takim działaniom wszyscy Polacy mogli poznać to tradycyjne poznańskie święto i bardzo smaczny produkt regionalny.

Przy budowaniu wizerunku miasta warto skorzystać z wiedzy ekspertów, którzy mogą wypowiadać się w mediach. – *W każdym UM są eksperci, tylko trzeba ich znaleźć, zachęcić i wykorzystać. Najczęściej mogą to być specjaliści z wydziałów urzędu, doradcy, współpracownicy* – mówiła Barbara Labudda. W Poznaniu przygotowano dla dziennikarzy gadżet – wizytownik zawierający bilety wizytowe ekspertów.

Do kampanii wizerunkowej miasta warto wykorzystać ekspertów, którzy mogą wypowiadać się w mediach. Mogą to być np. specjaliści zatrudnieni w UM – radziła Barbara Labudda. Fot. J. Proniewicz

W trakcie kampanii korzystano z efektu aureoli i zaangażowano gwiazdy do promocji designu czy sportu (Mezo był ambasadorem Maratonu Poznańskiego). Istotna była też ciągłość komunikacji, wysoka jakość tekstów, elastyczność, dbanie o potrzeby przedstawicieli mediów i stały kontakt z nimi (newsletter), a także podsumowanie wszystkich działań.

W Poznaniu kampania wizerunkowa opierała się na istniejących od dawna produktach czy wydarzeniach, a w Katowicach poszukano nowych. O tematycznych produktach turystycznych, które mają przyciągać współczesnego turystę do miasta mówił **Waldemar Bojarun,** naczelnik Wydziału Promocji UM w Katowicach. W Katowicach znajduje się Muzeum Śląskie, Nikiszowiec i Międzynarodowe Centrum Kongresowe, rozwija się turystyka wydarzeniowa (Spodek, festiwale, stadion) i biznesowa (przeciętnie uczestnik kongresu wydaje 560 zł). W Polsce w 2010 roku odbyło się 18 tys. spotkań, w tym w stolicy Górnego Śląska – 1077. Takim „odnalezionym” produktem turystycznym w mieście jest katowicka moderna. Podobne zabytki znajdują się w Polsce jeszcze tylko w Gdyni. Architekci i urbaniści czasów modernizmu stawiali na właściwe rozplanowanie całych kwartałów miasta. Chcąc zapewnić ludności godziwe warunki mieszkaniowe, koncentrowali się na takim planowaniu osiedli, by ich poszczególne elementy były przede wszystkim funkcjonalne. Najważniejszym punktem miasta miało być jego centrum, zaplanowane jako obszar usługowo-handlowy, a także administracyjny i kulturowy z parkami, placami i ciągami pieszymi. Od centrum oddzielone zostały osiedla mieszkalne i tereny infrastruktury przemysłowej.

W Katowicach zidentyfikowano 16 budynków spośród całej zabudowy modernistycznej z lat 20. i 30. XX w., które tworzą Szlak Moderny, w tym m.in. dom usługowo-mieszkalny przy ul. Dworcowej 13, Dom Oświatowy przy ul. Francuskiej 12, dom mieszkalny przy ul. Dąbrowskiego 24, gmach Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Sejmu Śląskiego przy ul. Jagielońskiej 25, willę architekta Tadeusza Michejdy przy ul. Poniatowskiego 19, 16-piętrowy gmach Urzędu Skarbowego, tzw. drapacz chmur przy ul. Żwirki i Wigury 15/17 (pierwszy w Polsce wieżowiec!) – punkt widokowy na cały szlak, kościół garnizonowy przy ul. Skłodowskiej-Curie 20 i Bank Gospodarstwa Krajowego przy ul. Mickiewicza 3. Są to obiekty prezentujące różnorodność funkcjonalno-użytkową o unikatowej międzywojennej architekturze modernistycznej, dzięki której Katowice były nazywane „polskim Chicago”. Trasa szlaku to ok. 5,5 km.

Aby ułatwić dostęp do informacji na temat katowickiej architektury modernistycznej, w pobliżu budynków tworzących szlak zostały ustawione infokioski z prezentacją multimedialną. Innymi elementami systemu e-informacji kulturalnej są audioprzewodniki w różnych językach oraz podstrona internetowa – www.moderna.katowice.eu, a także gra miejska czy folder tematyczny. Projekt ten uzyskał dofinansowanie z UE w ramach działania 4.2 System informacji kulturalnej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. – *Szukaliśmy oryginalnego produktu i znaleźliśmy. Warto przejrzeć swoje zasoby* – radził przedstawicielom miast Waldemar Bojarun.

JOANNA PRONIEWICZ

Projekt EVUE – Pojazdy z napędem elektrycznym w miastach

Zielone Rozwiązanie

„Nasze miasta i nasze regiony są naszą przyszłością – Zielone Rozwiązanie" to nowy film wyprodukowany przez Komitet Regionów, prezentujący doświadczenia i rolę miast oraz regionów Europy w zakresie efektywności energetycznej i zrównoważonego rozwoju na konferencji Rio+20.

Film przypomina, że miasta muszą być pionierami energooszczędności w krajach europejskich i udowadnia, iż często nimi są. Głównym tematem filmu jest projekt EVUE realizowany w ramach Programu URBACT oraz wywiad z Sally Kneeshaw, głównym ekspertem projektu z miasta Westminster.

Na konferencji Komitet Regionów zaprezentował stanowisko, że „nasza planeta potrzebuje zaangażowania wszystkich szczebli władzy, w tym władz lokalnych i regionalnych, aby dokonać przemiany skutkującej wdrożeniem zasad odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju". Pogląd ten podziela, oprócz partnerów projektu EVUE, wiele miast biorących udział w Programie URBACT, które również zajmują się zagadnieniami z zakresu energooszczędności i zrównoważonego rozwoju.

Projekt „Active Travel Network" realizowany pod kierownictwem miasta Weiz (Austria), ma na celu rozwiązywanie problemów transportowych poprzez promowanie turystyki pieszej i rowerowej w małych i średnich miastach; projekt CASH analizuje możliwości rozwoju zrównoważonego budownictwa, a projekt LINKS skupia się na odnowie historycznej zabudowy w miastach Europy postrzeganej jako czynnik zrównoważonego rozwoju. Nowy projekt pod nazwą „Ekologiczna żywność dla mieszkańców miast" będzie koncentrował się na innowacyjnych inicjatywach mających na celu promowanie ekologicznych sposobów wytwarzania, sprzedaży i konsumpcji żywności w miastach.

Blog URBACT dostępny na stronie internetowej Programu (www.urbact.eu) umożliwia też wykazanie się aktywnością i podzielenie doświadczeniami z innymi miastami Programu URBACT, odpowiadając na prośbę o przykłady działań z zakresu promowania efektywności energetycznej lub przekazując opinię na temat mobilności w miastach.

AN

Start podstron internetowych URBACT

19 nowych projektów

W kwietniu br. Komitet Monitorujący URBACT zatwierdził 19 nowych projektów. Od tej pory uczestnicy projektów intensywnie pracują, przygotowując pełną dokumentację i spotykając się w gronie wszystkich partnerów. Obecnie każdy z projektów ma również wydzieloną podstronę na stronie internetowej Programu, którą zarządza lider projektu.

Na tych stronach można znaleźć logo każdego z projektów, przeczytać krótki opis zaplanowanych działań, zobaczyć listę partnerów projektu oraz zapoznać się z propozycjami sposobu pracy nad poszczególnymi tematami.

Podstrony to zupełnie nowy produkt, będą one uzupełniane w miarę napływania nowych danych, jednak już teraz stanowią dobre źródło informacji o tym, nad czym europejskie sieci partnerskie obecnie pracują w ramach Programu URBACT. Jednocześnie jest to też sposób promowania każdego z projektów, ponieważ nabór partnerów w części z nich nie został jeszcze zakończony.

Tematyka nowych projektów URBACT:

Aktywna integracja

■ JOBTOWN – lokalne partnerstwa na rzecz zwiększania szans zatrudnienia młodych ludzi

■ PREVENT – rola władz lokalnych we włączaniu rodziców w zapobieganie opuszczaniu szkoły przez najmłodszych uczniów

■ My Generation at Work – zatrudnienie młodych ludzi na zmieniającym się rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorczości

Zdegradowane dzielnice

■ RE-Block – tworzenie zrównoważonych blokowisk poprzez integrację społeczną, tereny zielone i redukcję obszarów biedy

Kapitał Ludzki i Przedsiębiorczość

■ E4C – e-umiejętności w innowacyjnych miastach poprzez wspólne opracowanie zintegrowanych strategii miejskich, polityk i praktyk

Innowacyjność i Kreatywność

■ 4DCities –wzmacnianie zintegrowanych polityk innowacyjnej opieki zdrowotnej, aby mogły stać się motorami lokalnego rozwoju gospodarczego

■ Creative Spin – łączenie branży kulturalnej i kreatywnej z innymi sektorami na rzecz zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju społeczno-gospodarczego

■ EUniversities – przyszłe partnerstwa pomiędzy miastami i uczelniami wyższymi na rzecz strategicznej i efektywnej współpracy

■ INNOVA – zrównoważony rozwój biznesu opartego na wiedzy i innowacji

■ SMART CITIES – innowacje obywatelskie w inteligentnych miastach – poprawa jakości usług publicznych poprzez otwarty proces innowacyjny

Miasta niskoemisyjne

■ Sustainable food in urban communities – zrównoważona produkcja i konsumpcja żywności w miastach

Zarządzanie Metropolitalne

■ CityLogo – marketing miast, promocja i pozycjonowanie na obecnej pokryzysowej arenie gospodarczej

■ CSI Europe – zaangażowanie miast w fundusz JESSICA

■ M-SPICE – ramy refencyjne zrównoważonych miast

Urban Renewal

■ ENTER.HUB – węzły kolejowe i multimodalne systemy transportowe w miastach średniej wielkości

■ URBACT Markets – lokalne targowiska jako motory rozwoju gospodarczego i rewitalizacji

■ USE ACT – wzmacnianie możliwości zrównoważonego planowania przestrzennego

■ USER – skuteczna rewitalizacja wykorzystująca wiedzę lokalnych społeczności

■ WOOD FOOTPRINT – wykorzystanie nieużytków miejskich pozostałych po przemyśle meblowym i przetwórstwa drewna w lokalnym rozwoju gospodarczym.

AN

Zakończenie europejskiego projektu

Planowanie w sieciach tematycznych

Dobiega końca realizacja projektu *Proces planowania sieci tematycznych*, współfinansowanego ze środków programu Europa dla obywateli w ramach Działania 2.2 – Środki wsparcia, realizowanego przez partnerstwo pięciu stowarzyszeń samorządowych: Sieci Sweden Emilia-Romagna – SERN (Włochy), pełniącego rolę koordynatora oraz Związku Gmin Norrbotten (Szwecja), Prowincji La Coruña (Hiszpania), Agencji Demokracji Lokalnej Verteneglio (Chorwacja) i Związku Miast Polskich.

W październiku, w Brukseli, z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej, europarlamentarzystów oraz przedstawicieli stowarzyszeń władz lokalnych z całej Europy, odbędzie się ostatnie spotkanie, promujące rezultaty projektu.

Jego główne cele to poprawa umiejętności urzędników w celu przygotowania ich do sprostania bardziej złożonym i wymagającym wyzwaniom w zakresie planowania strategicznego we współpracy z partnerami, a także dostarczenie uczestniczącym gminom wspólnej metodologii planowania wysokiej jakości projektów zapewniających zbieżność zakładanych celów z ostatecznymi wynikami i stworzenie płaszczyzny do budowy sieci wzajemnych kontaktów i współpracy na wielu szczeblach instytucjonalnych.

U źródeł projektu leżała potrzeba doskonalenia umiejętności planowania wśród władz lokalnych zainteresowanych opracowaniem skutecznych projektów sieci tematycznych (Działanie 1.2 programu Europa dla Obywateli). W jego ramach 35 urzędników reprezentujących gminy z pięciu krajów wzięło udział w trzech seminariach szkoleniowych, które dotyczyły metodologii zarządzania cyklem projektowym, z naciskiem na początkowe fazy cyklu projektowego: programowanie indykatywne, identyfikacja (określenie) i sformułowanie (opracowanie). Uczestnicy seminariów poznali krok po kroku skutki zarządzania związane z każdą fazą oraz konkretne warunki niezbędne do skutecznego wspólnego zaplanowania i sformułowania projektu.

Prace odbywały się w pięciu międzynarodowych grupach tematycznych wybranych w zależności od zainteresowań i lokalnych uwarunkowań:

- aktywne starzenie się (aspekty związane z tym tematem: kwestie związane z dłuższym czasem pracy, zdrowy styl życia, aktywne uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym poprzez wolontariat),
- lokalne strategie rozwoju obszarów wiejskich (aspekty związane z tym tematem: promowanie lokalnych produktów, strategie rozwoju oparte na turystyce, wspieranie przedsiębiorczości wśród rolników),
- lokalne strategie rozwoju obszarów miejskich (aspekty związane z tym tematem: zatrudnienie, nowe umiejętności na potrzeby nowych zawodów),
- polityka kulturalna jako siła napędowa rozwoju lokalnego (aspekty związane z tym tematem: planowanie i realizacja polityki kulturalnej na szczeblu lokalnym, wsparcie sektorów i środowisk twórczych),
- strategie gospodarowania odpadami (aspekty związane z tym tematem: procesy i koncepcje gospodarowania odpadami, kampanie uświadamiające skierowane do społeczeństwa, innowacyjne wykorzystanie odpadów).

W rezultacie przygotowano pięć projektów, które zostaną złożone jesienią w ramach tematycznych sieci miast partnerskich programu Europa dla obywateli. Prowadzone działania pozwoliły też na sformułowanie istotnych wniosków i refleksji dotyczących funkcjonowania tej części programu, zwłaszcza w świetle wzrostu znaczenia sieci miast partnerskich w nowym programie w latach 2014–2020.

Z Polski w projekcie udział wzięło osiem miast: Sosnowiec, Dąbrowa Górnicza, Płońsk, Cieszyn, Lublin, Bydgoszcz, Leszno i Warszawa.

Więcej informacji na www.planetefc.eu.

KATARZYNA PACZYŃSKA

Europejski Rok Obywateli 2013

Obywatel poinformowany

Obywatelstwo Unii obchodzi 20. rocznicę istnienia, dlatego też Komisja Europejska zaproponowała, aby rok 2013 ogłosić Europejskim Rokiem Obywateli. Obywatelstwo UE zostało ustanowione na mocy traktatu z Maastricht z 1993 roku, a związane z nim prawa są jednym z najważniejszych filarów Unii Europejskiej.

Celem Europejskiego Roku Obywateli jest ułatwienie obywatelom Unii wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium UE, poprzez zapewnienie im łatwego dostępu do informacji na temat ich praw.

Aby uświetnić obchody Europejskiego Roku Obywateli, w 2013 roku zorganizowanych zostanie wiele imprez, konferencji i seminariów w całej Unii, na wszystkich szczeblach. Komisja planuje również wzmacnianie widoczności wielojęzycznych portali internetowych *Europe Direct* i *Twoja Europa* jako kluczowych elementów systemu „punktów kompleksowej obsługi", źródła informacji na temat praw obywateli UE, jak również roli i widoczności narzędzi rozwiązywania problemów, takich jak SOLVIT, w celu umożliwienia obywatelom Unii lepszego wykorzystywania i obrony swoich praw.

Proponowany budżet na realizację działań w ramach Europejskiego Roku Obywateli wynosi 1 mln euro.

Oprac. na podstawie informacji ze strony internetowej Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce. **(KP)**

Podsumowanie projektu

Mapa tysiąca partnerstw

Zakończyła się realizacja wspólnego projektu Związku Miast Polskich i Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej – *Interaktywnej mapy polsko-niemieckich partnerstw samorządowych*.

Tworzenie internetowych map ilustrujących współpracę polsko-niemiecką rozpoczęło się w 2010 roku. Powstała wtedy pierwsza mapa, przygotowana przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej (FWPN).

Instytucje, młodzież

Pierwsza mapa prezentuje ponad 350 najważniejszych organizacji i instytucji znajdujących się na obszarze Polski czy Niemiec, o charakterze polsko-niemieckim i międzynarodowym. Dwujęzyczna interaktywna mapa pozwala na wyszukiwanie przydatnych informacji o instytucjach i projektach zrealizowanych w Polsce lub Niemczech. Spektrum relacji polsko-niemieckich jest szerokie, a współpraca prowadzona jest na wielu płaszczyznach, dlatego Fundacja poszukiwała partnerów do uzupełniania projektu o kolejne elementy – współpracę młodzieży oraz współpracę samorządów. Relacje sąsiedzkich krajów na tych szczeblach są bardzo rozbudowane.

W 2011 roku, we współpracy z Polsko-Niemiecką Współpracą Młodzieży (PNWM) powstała *Interaktywna mapa polsko-niemieckich partnerstw młodzieży*, która prezentuje przegląd szkół i organizacji młodzieżowych, współpracujących od wielu lat z zagranicznym partnerem. Przedstawia ona aktualnie ponad tysiąc polsko-niemieckich partnerstw, których wspólne projekty były wspierane przez PNWM.

Samorządy współpracujące z partnerami w Niemczech zachęcamy do aktualizowania informacji o prowadzonej współpracy. Informacje nadsyłać można do Biura ZMP.
Kontakt:
Biuro Związku Miast Polskich
e-mail: a_stachowiak@zmp.poznan.pl

Są to zarówno partnerstwa szkół, jak i organizacji pozaszkolnych, takich jak stowarzyszenia, różne grupy młodzieżowe czy domy kultury, jak również przykłady współpracy szkół z partnerami pozaszkolnymi z obu krajów. Dodatkowo odwiedzający mapę znajdą tam opisy wybranych projektów, które PNWM przedstawia jako przykłady dobrych praktyk.

Partnerstwa samorządów

Rezultatem partnerskiej współpracy Związku Miast Polskich i Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej jest *Interaktywna mapa polsko-niemieckich partnerstw samorządowych*, którą odwiedzać można od kwietnia 2012 r. Partnerstwa z niemieckimi samorządami stanowią największą grupę kontaktów bliźniaczych prowadzonych przez polskie samorządy szczebla gminnego, powiatowego i regionalnego, jest ich obecnie ponad tysiąc. Realizacja projektu pozwoliła na zilustrowanie tej szerokiej i różnorodnej współpracy. Graficzna prezentacja istniejących polsko-niemieckich partnerstw ukazuje jak rozbudowana jest sieć tych ponadgranicznych relacji z naszym zachodnim sąsiadem. Można także prześledzić rozkład geograficzny tej współpracy.

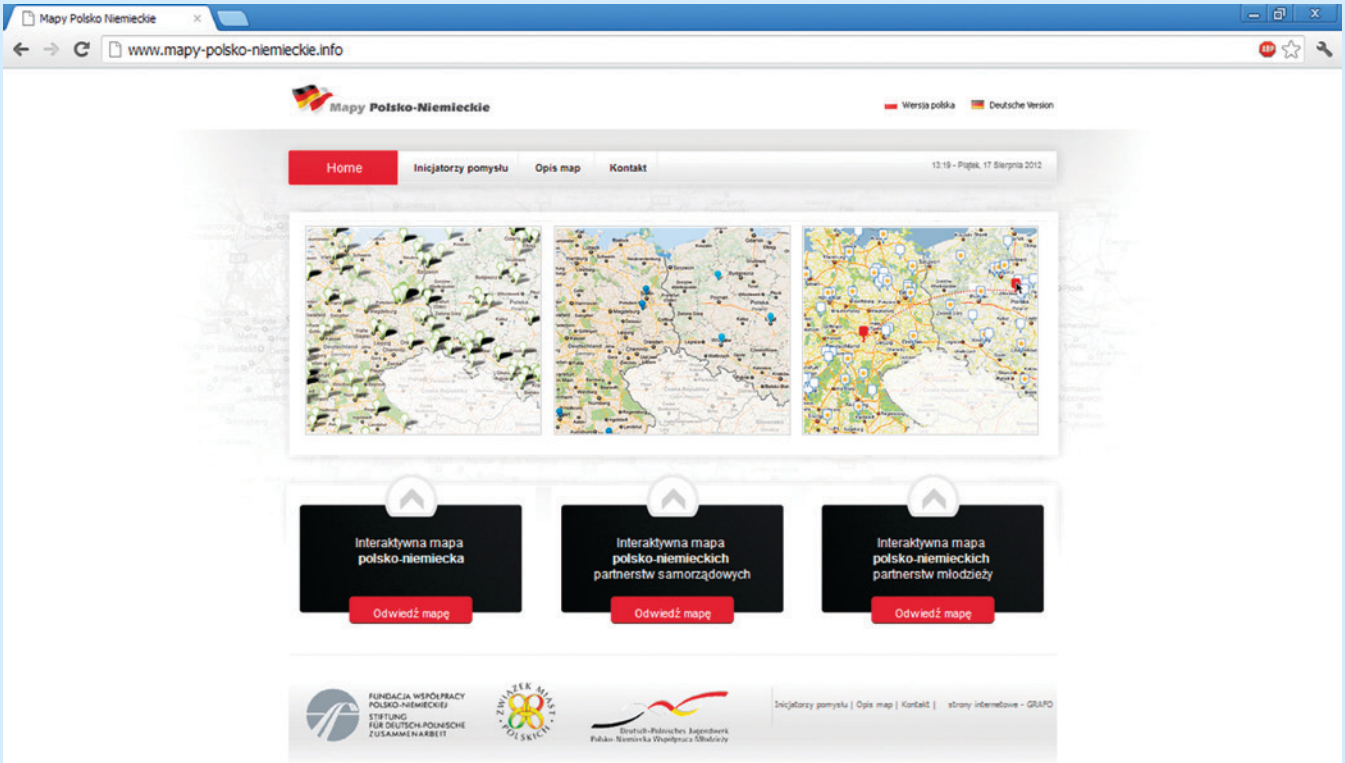

Na stronie www.mapy-polsko-niemieckie.info znajdują się informacje o wszystkich trzech projektach oraz linki do poszczególnych Map.

Dwujęzyczna internetowa Mapa prezentuje obecnie 752 partnerstwa polsko-niemieckie. Każdą z par bliźniaczych można odnaleźć na mapie oraz zapoznać się z opisem współpracy. Notatki, przygotowane na podstawie informacji przesłanych w większości przez polskie samorządy, zawierają krótki opis obszarów współdziałania i wspólnie zrealizowanych projektów, a także informacje o imprezach cyklicznych, w których uczestniczą partnerskie samorządy z podaniem miejsca i orientacyjnego terminu. Znajdziemy tam również daty rozpoczęcia współpracy, wymienione są także nagrody przyznane polskim i niemieckim samorządom, a w niektórych przypadkach konkretnym osobom, za wieloletnie zaangażowanie w budowanie i kreowanie obustronnych relacji. Strona została wyposażona w filtry, które pozwalają wyszukiwać informacje według nazwy samorządu, można także przeglądać je w ujęciu regionalnym czy z uwzględnieniem szczebla samorządu.

Interaktywna Mapa polsko-niemieckich partnerstw samorządowych zawiera aktualnie informacje o 752 współpracujących parach polskich i niemieckich samorządów.

Przydatne narzędzie

W fazie realizacji projektu Mapa prezentowana była już we wrześniu 2011 r. podczas Europejskiego Kongresu Obywatelstwa i Miast Bliźniaczych w Rybniku. Możliwości śledzenia informacji o współpracy polskich i niemieckich samorządów, jakie daje Mapa, poznali także członkowie Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, która skupia samorządowców zaangażowanych w dwustronną współpracę, podczas posiedzenia w Szczecinie 4 czerwca br. Podczas obu spotkań bardzo pozytywnie oceniano funkcjonalność strony internetowej oraz zakres informacji, które można na niej znaleźć. Także samorządy, które współtworzyły projekt, nadsyłając informacje o prowadzonej przez siebie współpracy, oceniły Mapę bardzo pozytywnie (niektóre opinie w ramce). Ostatnim elementem projektu będzie płyta CD z prezentacją, która umożliwi przeglądanie informacji zgromadzonych na stronie internetowej w trybie off-line. Płyta trafi do samorządów prowadzących współpracę polsko-niemiecką m.in. podczas konferencji polsko-niemieckich czy innych przedsięwzięć Związku Miast Polskich poświęconych współpracy partnerskiej miast, gmin, powiatów i województw.

Interaktywna mapa polsko-niemieckich partnerstw samorządowych dostępna jest od kwietnia 2012 r. Jej publikacja spotkała się z pozytywną oceną użytkowników.

Mapa jest imponująca!

Dziękujemy za bardzo ciekawy materiał promocyjny dla naszych samorządów.

Sympatycznie, że mapa działa.

Dziękuję za przesłanie linka do interaktywnej mapy.

Jeżeli to możliwe, proszę o umieszczenie przy opisie współpracy informacji o zeszłorocznej inicjatywie powiatu.

Duże zainteresowanie wzbudziło we mnie odkrycie Państwa strony internetowej. Zamierzam zamieścić link do Państwa strony na stronie internetowej Stowarzyszenia – strona jest fantastyczna!

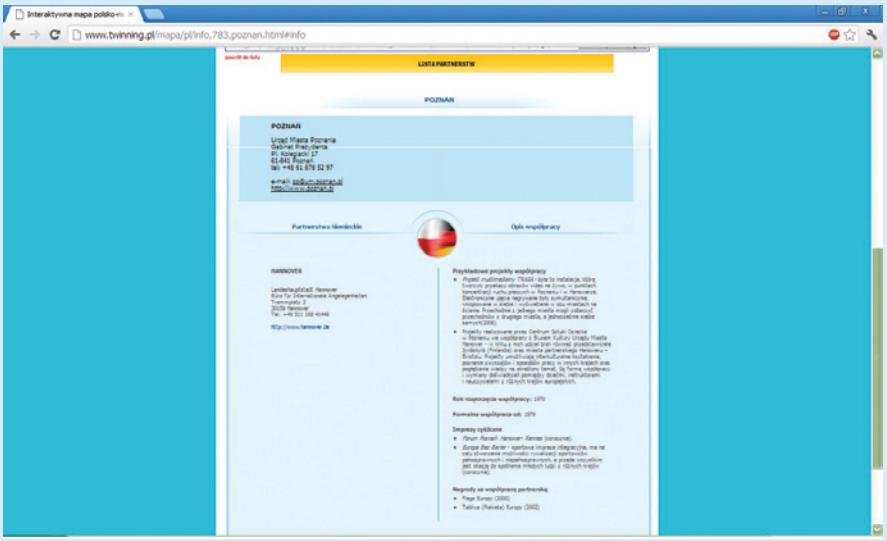

Przykładowa notka o partnerstwie Poznania i Hanoweru.

Ideą, która przyświecała Związkowi Miast Polskich i Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej podczas realizacji projektu, było stworzenie narzędzia, które z jednej strony pokaże imponujące rozmiary dwustronnych relacji, a z drugiej dostarczy osobom zainteresowanym współpracą polsko-niemiecką aktualnych informacji. Po publikacji Mapy w kwietniu br. z polskich i niemieckich samorządów nadesłano nowe materiały, które znalazły się już na stronie. Uzupełniano informacje o aktualne wydarzenia, w których partnerzy uczestniczyli, na Mapie pojawiły się także nowe partnerstwa, które wcześniej nie zostały na niej ujęte.

Interaktywność zawarta w nazwie Mapy zakłada jej bieżącą aktualizację i rozbudowywanie o nowe informacje czy nowe partnerstwa.

Mapa stanowić może także swego rodzaju bazę dobrych praktyk – przeglądając informacje o współpracy prowadzonej przez samorządy, można poszukiwać inspiracji dla projektów na kolejne lata współpracy.

W tekście wykorzystano opisy map ze strony www.mapy-polsko-niemieckie.info.

ALICJA STACHOWIAK

X Kongres Związku Miast Polskich

oraz

VI Kongres Urbanistyki Polskiej „ODPOWIEDZIALNI ZA MIASTO”

Lublin, 19–21 września 2012 r.

Centrum Kongresowe Uniwersytetu Przyrodniczego, ul. Akademicka 15

PROGRAM KONGRESU

19 września 2012 r. (środa)

15:00–17:00	Rejestracja uczestników
17:00–20:00	**SESJA MIĘDZYNARODOWA „Budowanie miasta: rola urbanistów jako reprezentantów kluczowych aktorów procesu”**
20:00–20:30	Kolacja

20 września 2012 r. (czwartek)

10:00–11:00	Otwarcie Kongresu i powitanie uczestników **prof. dr hab. Tadeusz Markowski** – prezes Towarzystwa Urbanistów Polskich **Elżbieta Bieńkowska** – minister, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego **Krzysztof Żuk** – prezydent miasta Lublin **Ryszard Grobelny** – prezes Związku Miast Polskich
11:00–13:00	**SESJA I „Miasto oczami urbanisty. Czy urbaniści wiedzą lepiej?”**
13:00–13:15	Wręczenie nagród konkursu TUP-ZMP na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w Polsce
13:15–14:00	Lunch
14:00–16:30	**SESJA II „Rządzący i Rządzeni”**
17:00–19:00	**SESJA OTWARTA „Q urbanistyce społecznej”**
20:30	Uroczysty bankiet wydany przez prezydenta Lublina na dziedzińcu Zamku

21 września 2012 r. (piątek)

09:00–11:30	**SESJA III „Miasto i pieniądze”**
12:00–14:30	**SESJA IV „Budowanie miasta”**
15:15–15:30	Wręczenie nagród TUP za najlepszą pracę dyplomową
15:30–16:00	Prezentacja Deklaracji Programowej V Kongresu Urbanistyki Polskiej
16:00–18:00	Dyskusja i przyjęcie uchwały w sprawie Deklaracji
18:00–18:30	Podsumowanie obrad i zamknięcie Kongresu

Organizatorzy:
Towarzystwo Urbanistów Polskich
Miasto Lublin
Związek Miast Polskich

KONGRES JST OŚWIATY

Poznań, 16 sierpnia 2012 r.

Szanowni Państwo
Prezydenci/Burmistrzowie

W imieniu ogólnopolskich organizacji jednostek samorządu terytorialnego, tworzących Stronę Samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, mam zaszczyt zaprosić na:

Samorządowy Kongres Oświaty

Warszawa, 26–27 września 2012 r.

Niż demograficzny, zaniechanie zmian systemowych w finansowaniu i realizacji zadań oświatowych przez rząd i parlament doprowadziły do dramatycznej sytuacji wielu polskich samorządów. Oczekujemy od państwa polskiego przyjęcia rzeczywistej współodpowiedzialności za realizowanie zadań oświatowych. W trakcie Kongresu przedstawimy, poprzez projekty legislacyjne, warunki, jakie muszą być spełnione, aby samorządy mogły skutecznie finansować i realizować zadania oświatowe. Kongres daje możliwość wyrażenia opinii i wsparcia postulatów samorządów: gmin, miast, powiatów oraz samorządów wojewódzkich.

Hasło Kongresu „Żądamy lepszej oświaty!”

Kongres będzie również miejscem podsumowania naszej wspólnej Obywatelskiej Inicjatywy Ustawodawczej wnoszącej projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach JST (kampania „Stawka większa niż 8 mld”). W trakcie Kongresu będą Państwo mogli osobiście przekazać listy z podpisami, które po zakończeniu obrad delegacja przedstawicieli samorządów wręczy Marszałkowi Sejmu.

Licząc na poparcie naszej inicjatywy, stworzyliśmy warunki do udziału w Kongresie szerokiego grona przedstawicieli środowiska samorządowego, w tym również zapraszamy radnych miast i pracowników samorządowych zainteresowanych tematyką obrad.

Celem sprawnej organizacji, prosimy formularz zgłoszeniowy odesłać do Biura Związku Miast Polskich **w terminie do 10 września br.**

Łączę wyrazy szacunku
Prezes Związku Miast Polskich
Ryszard Grobelny

Wkładka „Samorząd Miejski” – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji”.
Wydawca – Związek Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nacz., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. (61) 63 350 54, fax (61) 63 350 60, www.miasta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED.

gazeta samorządu i administracji
gospodarka prawo finanse